

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žišková, o návrhu senátu 35 C Krajského soudu v Brně na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi tímto senátem a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně, za další účasti: **1) BENTEX BOHEMIA s. r. o.**, se sídlem v Ivančicích, Komenského nám. 12, PSČ 664 91, zastoupené JUDr. Vladimírem Kracíkem, advokátem se sídlem v Českých Budějovicích, Piaristická 22/8, **2) Město Ivančice**, Palackého náměstí 6, **3) Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem v Brně, Žerotínovo náměstí 3/5, o žalobě vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 36/2007, o vyvlastnění,

t a k t o :

P ř í s l u š n ý vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 2. 1. 2006, čj. JMK 42640/2005 OÚPSŘ, o vyvlastnění, **j e** soud v občanském soudním řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem doručeným dne 2. 11. 2007 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, a na výzvu doplněným dne 14. 4. 2008, se senát 35 C Krajského soudu v Brně (dále též „civilní senát“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb. mezi ním a senátem 30 Ca Krajského soudu v Brně (dále též „správní senát“) ve věci žaloby vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 35 C 36/2007, týkající se vyvlastnění.

Z předložených soudních spisů vplynuly následující skutečnosti:

Městský úřad Ivančice rozhodnutím ze dne 22. 8. 2005, čj. ORR 1806/01-SÚ-Pu, zamítl podle § 108 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) návrh účastníka 1) na vyvlastnění pozemků v katastrálním území Kounické Předměstí (bližší specifikace pozemků v předmětném rozhodnutí) pro účely těžby výhradního nerostu bentonitu.

Krajský úřad Jihomoravského kraje na základě odvolání účastníka 1) toto rozhodnutí přezkoumal a rozhodnutím ze dne 2. 1. 2006, čj. JMK 42640/2005 OÚPSŘ, odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil.

Žalobu, kterou účastník 1) proti tomuto rozhodnutí podal u správního soudu, odmítl Krajský soud v Brně usnesením ze dne 3. 9. 2007, čj. 30 Ca 31/2006 – 122, s tím, že po 1. 1. 2007, kdy nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), je k řízení ve věci vyvlastnění příslušný krajský soud, který žalobu projedná v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že samo

správní rozhodnutí bylo vydáno před 1. 1. 2007. Krajský soud žalobce současně poučil, že do jednoho měsíce od právní moci jeho usnesení může podat žalobu dle § 244 o. s. ř. u příslušného krajského soudu.

Tato žaloba pak byla podána opět u Krajského soudu v Brně, ale byla zapsána senátu 35 C, tj. senátu, který rozhoduje v občanském soudním řízení. Tento senát podal v úvodu označený návrh na řešení kompetenčního sporu, v němž tvrdil, že v daném případě nelze použít závěry, které zvláštní senát vyslovil v usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, protože zatím co ve věci, v níž rozhodoval zvláštní senát, k vyvlastnění skutečně došlo, v předkládaném případě byl návrh na vyvlastnění z formálních důvodů zamítnut a k vyvlastnění tedy nedošlo. Za této situace nelze přenášet celé věcné projednávání a rozhodnutí až do občanského soudního řízení, neboť v případě kladného rozhodnutí, tj. vyvlastnění nemovitosti, by se věci poprvé meritorně zabýval v rozporu s ústavními principy dělby moci až soud v občanském soudním řízení a nikoli správní orgán. Ustanovení § 28 zákona o vyvlastnění je tak zapotřebí vykládat restriktivně, tedy že se vztahuje pouze na věci, kde k vyvlastnění před správním orgánem skutečně došlo; jen tehdy lze věc v občanském soudním řízení opětovně projednat (viz díkce § 244 odst. 1 o. s. ř.).

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Jak správně ve svém návrhu poznamenal civilní senát Krajského soudu v Brně, otázkou věcné příslušnosti soudů v přezkumu zákonnosti rozhodnutí o vyvlastnění po 1. 1. 2007 se zvláštní senát již zabýval. V usnesení ze dne 8. 6. 2007, čj. Konf 4/2007 - 6, publikovaném pod č. 1312/2007 Sb. NSS, zvláštní senát připomněl, že podle dřívější rozhodovací praxe zvláštního senátu rozhodnutí o vyvlastnění nemovitostí nebylo posuzováno jako rozhodnutí ve věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů ve smyslu § 7 o. s. ř. Z toho vyplynul závěr, že rozhodnout o takové věci příslušelo soudu ve správním soudnictví (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 5. 5. 2005, čj. Konf 81/2004 – 12, uveřejněné jako č. 448/2005 Sb. NSS).

V citovaném usnesení zvláštní senát dále konstatoval, že dne 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí a omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), upravující podmínky odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k tomuto pozemku nebo stavbě pro dosažení účelu vyvlastnění stanoveného zvláštním zákonem, poskytnutí náhrady za odnětí nebo omezení vlastnického práva nebo práva odpovídajícího věcnému břemenu k pozemku nebo ke stavbě a navrácení těchto práv jejich dosavadnímu nositeli [§ 1 odst. 1 písm. a), b), c) cit. zákona].

Zvláštní senát dále upozornil na to, že část sedmá zákona o vyvlastnění upravuje projednání vyvlastnění v řízení před soudem v ustanovení § 28 odst. 1, a to tak, že k řízení ve věci vyvlastnění, která má být projednávána v občanském soudním řízení – s poznámkou, že jde o § 244 až 250l o. s. ř. – je v prvním stupni příslušný krajský soud. Tato úprava tedy výslovně svěřuje projednání vyvlastnění řízení před soudem v občanském soudním řízení podle části páté o. s. ř., upravující řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, v ustanoveních § 244 až § 250l. Zvláštní senát, který rozhoduje podle aktuálního právního stavu, proto v citovaném usnesení vyslovil, že rozhodnout ve věci přísluší soudu v občanském soudním řízení, a to bez ohledu na to, že sám vyvlastňovací akt byl vydán před tímto datem.

Civilnímu senátu Krajského soudu v Brně je třeba přisvědčit v tom, že ve věci, o které zvláštní senát rozhodoval shora označeným usnesením, byla nemovitost (budova) správními orgány vyvlastněna, tj. že bylo v meritu věci rozhodnuto kladně. Mýlí se ovšem, pokud tvrdí,

že v nyní předložené věci bylo rozhodnuto nemeritorně, tj. že návrh na vyvlastnění byl zamítnut bez skutečného věcného projednání pouze z formálních důvodů.

Správné posouzení otázky, zda správní orgán rozhodl o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů věcně nebo zda řízení o věci samé před správním orgánem vůbec neproběhlo, je přitom podstatné. V tomto směru lze odkázat na usnesení ze dne 20. 9. 2007, čj. Konf 22/2006 – 8 (viz www.nssoud.cz); zvláštní senát zde konstatoval, že smyslu zákonné úpravy a nezpochybnitelnému trendu dřívější doktríny a judikatury odpovídá závěr, že pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tj. zjistí, co je právem, nebo toto právo založí. Aby si soud mohl předsevzít rozhodnutí věci in merito, musí být splněna podmínka vymezená v § 244 o. s. ř., tj. že správní orgán o sporu (in merito) již rozhodl. Ve věci, na kterou se odkazuje, šlo o případ, kdy správní orgán z procesních důvodů (pro neodstranění nedostatků návrhu) zastavil řízení ve věci, která před něj patřila a záležitostí se věcně vůbec nezabýval; zvláštní senát proto vyslovil, že takové denegatio správní justice patří před správní soud, který má posoudit jeho zákonnost.

Ve věci nyní projednávané je však situace jiná. Jak je zřejmé z dříve uvedené rekapitulace, správní orgán návrh na vyvlastnění zamítl věcně, přičemž z odůvodnění jeho rozhodnutí jednoznačně plyne, že tak učinil z důvodu nesplnění zákonem stanovených podmínek. Dospěl k závěru, že návrhu na vyvlastnění nelze vyhovět, protože žalobce neprokázal veřejný zájem na vytěžení nerostu bentonitu. Žalobce neprokázal, že veřejný zájem na těžbě nestrategické suroviny převažuje nad oprávněnými zájmy vlastníka pozemků. Nepůjde zde tedy o případ, kdy by soud v občanském soudním řízení řešil věc samu poprvé.

Uvedeným závěrům není na překážku ani § 28 zákona o vyvlastnění; zmiňuje-li se toto ustanovení o „věci vyvlastnění“, je třeba touto „věcí“ rozumět jak případy, kdy správní orgán návrhu na vyvlastnění vyhověl, tak na případy, kdy je pro nesplnění zákonných podmínek zamítl. Jak již bylo vysvětleno, je podstatné, zda se správní orgán věci zabýval meritorně a nikoli výsledek toho věcného posuzování případu. Dvojkolejnost, k níž by vedl krajským soudem zastávaný výklad opačný – tj. že věci, kdy k vyvlastnění došlo, budou řešeny soudy v občanském soudním řízení, a věci, v nichž k vyvlastnění nedošlo, budou řešit soudy správní, by totiž vedla k neakceptovatelným důsledkům. Nelze vyloučit situace, kdy by se žalobce poté, co správní orgán nevyhověl jeho návrhu na vyvlastnění nemovitosti, úspěš u správního soudu, který by správnímu orgánu věc vrátil s tím, že za dané skutkové situace je zapotřebí příslušnou nemovitost vyvlastnit. Pak by se ale majitel takové nemovitosti mohl obrátit na soud v občanském soudním řízení, který by na rozdíl od soudu správního mohl dospět k závěru, že vyvlastnění nemovitosti za daných skutkových podmínek nepřichází v úvahu a nemovitosti by nevyvlastnil. Neakceptovatelný rozpor s principem právní jistoty je tedy více než zřejmý.

Vzhledem k výše uvedenému zvláštní senát proto vyslovil, že rozhodnout o věci je příslušný soud v občanském soudním řízení.

K postupu správního senátu Krajského soudu v Brně lze ještě podotknout, že tento senát nesprávně v dané věci žalobu odmítl. Obecná úprava v § 46 odst. 2 s. ř. s. sice stanoví, že soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci, přičemž v usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu; v předmětné věci ale toto ustanovení neplatí, jde o případ speciální.

Zde vznikl spor o věcnou příslušnost mezi správním senátem krajského soudu a jiným (civilním) senátem téhož soudu, příslušným podle rozvrhu práce (srov. k tomu § 3 odst. 1 s. ř. s. a § 28 zákona o vyvlastnění). Byl-li adresátem žaloby soud, který jak soudem věcně příslušným k projednání žaloby ve správním soudnictví, tak i soudem věcně příslušným k projednání žaloby podle části páté o. s. ř., tedy tentýž soud, měl správní senát Krajského soudu v Brně, pokud se domníval, že předmětná věc náleží civilnímu senátu krajského soudu (zde Krajskému soudu v Brně), tuto věc bez procesního rozhodování předat přímo podle rozvrhu práce tomuto senátu. Ten pak, v případě nesouhlasu s takovým předáním, měl postupovat podle § 104b odst. 3 o. s. ř. a podat návrh zvláštnímu senátu (srov. k tomu také zrcadlově opačné ustanovení § 46 odst. 4 s. ř. s.).

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Krajský soud v Brně proto bude pokračovat ve věci v občanském soudním řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2008

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu